

Tisková zpráva

Lucemburk 28. září 2021

Politiky EU nejsou schopny zajistit, aby na straně zemědělců nedocházelo k nadměrnému využívání vody

Politiky EU nejsou schopny zajistit, aby zemědělci využívali vodu udržitelným způsobem, uvádí se ve zvláštní zprávě, kterou dnes zveřejnil Evropský účetní dvůr (EÚD). Dopad zemědělství na vodní zdroje je významný a nepopiratelný. Zemědělcům je však poskytováno příliš mnoho výjimek z vodní politiky EU, což má negativní dopad na snahu o zajištění řádného využívání vody. Kromě toho zemědělská politika EU umožňuje a příliš často i podporuje větší, nikoliv však efektivnější využívání vody.

Zemědělci patří k největším spotřebitelům sladké vody: na zemědělství připadá jedna čtvrtina veškerého odběru vody v EU. Zemědělské činnosti ovlivňují jak kvalitu vody (např. znečištěním způsobeným hnojivy nebo pesticidy), tak její kvantitu. Současný přístup EU k hospodaření s vodou vychází z rámcové směrnice o vodě z roku 2000, která zavedla politiky týkající se udržitelného využívání vody. Stanovila cíl dosáhnout u všech vodních útvarů v EU dobrého kvantitativního stavu. V udržitelnosti hospodaření s vodou hraje důležitou roli také společná zemědělská politika (SZP). Poskytuje některé nástroje, které mohou napomoci zmírnit tlaky na vodní zdroje, jako například provázání plateb s ekologičtějším postupy nebo financování efektivnější zavlažovací infrastruktury.

„Voda představuje omezený zdroj a budoucnost zemědělství EU do velké míry závisí na tom, jak efektivně a udržitelně ji budou zemědělci využívat“, uvedla členka Evropského účetního dvora odpovědná za zprávu Joëlle Elvingerová. „Politiky EU však dosud dostatečně nepomohly omezit dopad zemědělství na vodní zdroje.“

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Rámcová směrnice o vodě poskytuje ochranná opatření proti neudržitelnému využívání vody. Členské státy však zemědělskému odvětví udělují četné výjimky, které umožňují čerpání vody. Auditóři zjistili, že takovéto výjimky jsou zemědělcům poskytovány velkoryse, a to i v regionech s nedostatkem vody. Zároveň dochází k tomu, že některé vnitrostátní orgány jen zřídka postihují nezákonné užívání vody, které zjistí. Z rámcové směrnice o vodě také vyplývá pro členské státy povinnost uplatňovat zásadu „znečišťovatel platí“. Voda je však v případě využití v zemědělství i nadále levnější a mnoho členských států neuplatňuje návratnost nákladů na vodohospodářské služby stejným způsobem jako v jiných odvětvích. Auditóři upozorňují na skutečnost, že zemědělcům se často voda neúčtuje podle skutečně spotřebovaného objemu.

V rámci společné zemědělské politiky není podpora EU zemědělcům většinou podmíněna plněním povinností v oblasti efektivního využívání vody. Některé typy plateb podporují plodiny náročné na vodu jako například rýži, ořechy, ovoce a zeleninu, a to bez zeměpisného omezení, tedy také v oblastech s nedostatkem vody. Auditóři rovněž uvádějí, že systém podmíněnosti v rámci SZP (tj. platby jsou podmíněny splněním určitých environmentálních povinností) nemají prakticky žádný efekt. Požadavky se nevztahují na všechny zemědělce a členské státy každopádně neprovádějí dostatek inspekcí a řádných kontrol, které by jim umožňovaly bránit neudržitelnému využívání vody.

Kromě přímých plateb se ze společné zemědělské politiky mohou financovat investice zemědělců nebo zemědělské postupy, jakými jsou například opatření na zadržování vody. To může mít na využívání vody pozitivní dopad. Zemědělci však tuto možnost využívají jen omezeně a programy rozvoje venkova jen zřídka podporují infrastrukturu pro opětovné využívání vody. Modernizace stávajících zavlažovacích systémů ne vždy vede k úsporám vody, neboť ušetřená voda může být přeměrována k plodinám náročným na vodu nebo k zavlažování širší oblasti. Podobně instalace nové zavlažovací infrastruktury, která rozšíří zavlažovanou plochu, pravděpodobně zvýší tlak na sladkovodní zdroje. Celkově lze říci, že EU jistě financovala zemědělské podniky a projekty, které měly na udržitelné využívání vody negativní dopad, tvrdí auditóři.

Základní informace

Zvláštní zpráva č. 20/2021: „Udržitelné využívání vody v zemědělství: finanční prostředky v rámci SZP pravděpodobněji podporují větší, ale ne efektivnější využívání vody“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU.

Co se týče souvisejících témat, EÚD v poslední době vydal zprávy o [zemědělství a změně klimatu](#), [biologické rozmanitosti v zemědělství](#), [používání pesticidů](#) a [zásadě „znečišťovatel platí“](#). Na počátku října plánuje rovněž zveřejnit zprávu o biologické rozmanitosti v lesích EU.

EÚD předkládá své zvláštní zprávy Evropskému parlamentu a Radě EU a také dalším zainteresovaným stranám, jako jsou národní parlamenty, subjekty působící v příslušném odvětví a zástupci občanské společnosti. Valná většina doporučení předložených v našich zprávách se realizuje.

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547